

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/20/2021
Identifikačné číslo spisu: 5619201773
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5619201773.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C.. V. V., nar. X. L. XXXX, zomr. X. U. XXXX, naposledy bytom G. XX, V., Č. E., pôvodne zastúpenej JUDr. Katarínou Geškovou, PhD., advokátkou so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Námestie osloboditeľov 6, proti žalovanému L.. F. Š., bývajúcemu v U., L.. U. XX, o nahradenie prejavu vôle, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 22C/12/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. mája 2020 sp. zn. 6Co/61/2020, takto

rozhodol:

- I. V dovolacom konaní ako so žalobcom pokračuje s právnym nástupcom žalobkyne, s jej dedičom E. V., nar. XX. D. XXXX, trvale bytom M. XXX/XX, V., v konaní zastúpeným JUDr. Katarínou Geškovou, PhD., advokátkou so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Námestie osloboditeľov 6.
- II. Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 27. mája 2020 sp. zn. 6Co/61/2020 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 22C/12/2019-66 zo 7. novembra 2019 nahradil prejav vôle žalovaného uzavrieť kúpnu zmluvu v znení uvedenom v časti výroku I. rozsudku, žalobu vo zvyšnej časti zamietol (výrok II.) a rozhodol, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.). V odôvodnení konštatoval, že žalobkyňa sa žalobou domáhala proti žalovanému nahradenia prejavu vôle žalovaného uzavrieť kúpnu zmluvu, predmetom ktorej by bol prevod spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 1/2 k nehnuteľnostiam, parcele KN-E č. XXXX - orná pôda o výmere 6567 m², evidovanej na LV č. XXXX, k. ú. D. a parcele KN-E č. XXXX - trvalý trávny porast o výmere 899 m², evidovanej na LV č. XXXX, k. ú. D., a to za podmienok podľa kúpnej zmluvy uzavretej medzi M. L. ako predávajúcou a žalovaným ako kupujúcim, na základe ktorej bol vklad vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam povolený pod č. V 249/2019. Zmenenou žalobou v petite formulovala kompletný obsah kúpnej zmluvy, ku ktorej žiadala nahradiť prejav vôle žalovaného. Žiadala vyhovieť žalobe na tom základe, že z katastra nehnuteľností vo vzťahu k označeným nehnuteľnostiam vyplýva, že M. L. predala svoj spoluvlastnícky podiel žalovanému bez toho, aby jej ako spoluvlastníčke ponúkla svoj spoluvlastnícky podiel na predaj. Argumentovala tým, že ohľadom povinnosti ponúknuť spoluvlastnícky

podiel na predaj sa primerane aplikuje ustanovenie § 605 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a analogicky podľa ustanovenia § 853 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého musí ponuka v rámci predkupného práva obsahovať všetky podmienky, za ktorých spoluvlastník ponúka svoj podiel na predaj, čo znamená odoslanie nielen podstatných náležitostí kúpnej zmluvy (t. j. predmet kúpy a kúpna cena), ale aj všetkých ostatných podmienok, za ktorých má dôjsť k prechodu (napr. splatnosť kúpnej ceny). Ak ide o nehnuteľnosť, ponuka musí byť písomná. M. L. žiaden z týchto úkonov neurobila, a preto predkupné právo žalobkyne bolo porušené. V prípade porušenia povinnosti ponúknuť spoluvlastnícky podiel na predaj má spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené, o. i. nárok domáhať sa od nadobúdateľa, aby mu spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu podľa ustanovenia § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka za rovnakých podmienok, za ktorých kúpil podiel od povinnej osoby. Keďže doposiaľ nedošlo v otázke ponuky žalovaného na predaj jeho spoluvlastníckeho podielu ku konsenzu, žalobkyňa žiadala, aby súd nahradil prejav vôle žalovaného v kúpnej zmluve, predmetom ktorej budú nehnuteľnosti uvádzané v žalobe. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že pozemok parcela KN-E č. XXXX - orná pôda o výmere XXXX m², k. ú. D. je aktuálne evidovaný na LV č. XXXX s tým, že spoluvlastníkmi tejto nehnuteľnosti sú: žalovaný v podiele o veľkosti 1/2 a žalobkyňa v podiele o veľkosti 1/2. Podľa LV č. XXXX, k. ú. D., žalovaný disponuje spoluvlastníckym podielom k pozemku parcela KN-E č. XXXX - trvalý trávny porast o výmere 899 m², a to o veľkosti 618520/7267610. Žalobkyňa má spoluvlastnícky podiel k tomuto pozemku o veľkosti 618520/7267610 a okrem žalobkyne a žalovaného majú spoluvlastnícke práva k tomuto pozemku aj ďalší spoluvlastníci. Okresný súd poukázal na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2010 sp. zn. 4Cdo/48/2009, v zmysle ktorých sa môže oprávnený spoluvlastník z predkupného práva pri porušení povinnosti zo strany povinného spoluvlastníka voči nadobúdateľovi (tretej osobe) domáhať, aby mu predaný spoluvlastnícky podiel ponúkol za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od povinnej osoby a ak tak nadobúdateľ dobrovoľne neurobí, môže sa domáhať na súde vydania rozhodnutia, ktorým sa pri kúpe nahradí prejav vôle nadobúdateľa. Dospel k záveru, že žalobkyňa ako spoluvlastnícke patrilo podľa ustanovenia § 140 Občianskeho zákonníka predkupné právo v prípade, ak sa právna predchodkyňa žalovaného rozhodla predat' svoje spoluvlastnícke podiely. Mal za to, že právna predchodkyňa žalovaného si nespĺnila ponukovú povinnosť, preto je základ nároku opodstatnený a upresnil, že tento (nárok) však mohla žalobkyňa uplatniť len do výšky jej spoluvlastníckeho podielu. Súd prvej inštancie rozviedol úvahu, že ak teda žalobkyňa v spore požadovala, aby súd nahradil prejav vôle žalovaného k podielu o veľkosti 618520/7267610 na pozemku parcela KN-E č. XXXX, evidovanom na LV č. XXXX, tento jej žalobný návrh nebol opodstatnený v celom rozsahu. Lebo žalobkyňa si mohla uplatniť právo len do výšky svojho podielu a to 618520/7267610 z podielu, ktorý prislúcha žalovanému. Uviedol, že jej podiel o veľkosti 618520/7267610 z podielu žalovaného o veľkosti 618520/7267610 po matematickom výpočte predstavuje podiel o veľkosti 16/2209 a súčasne dodal, že pokiaľ ide o podiel žalovaného na pozemku parcele KN-E č. XXXX, evidovanom na LV č. XXXX, v tejto časti bol žalovaný nárok žalobkyne plne opodstatnený. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 140 a § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka za použitia § 229 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a uzavrel, že ak si žalobkyňa uplatnila svoje práva nad rámec jej spoluvlastníckeho podielu vo vzťahu k pozemku parcele KN-E č. XXXX, nahradil prejav vôle žalovaného len pokiaľ ide o časť podielu žalovaného a to v rozsahu podielu o veľkosti 16/2209. S uvedeným súvisela aj modifikácia kúpnej ceny vo výroku rozsudku (oproti petitu žaloby), ktorú súd prvej inštancie zistil z kúpnej zmluvy, obsiahnutej v spise Okresného úradu Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor, sp. zn. V 249/2019 a túto ustálil, aj napriek tvrdeniam žalovaného o výške 20 eur/m² na výšku 10 eur/m² (33.595,- eur : celková výmera predaných pozemkov 3 283,5 m² a 76 m²). Kúpnu cenu tak súd prvej inštancie vyčíslil za spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2 na pozemku parcela KN-E č. XXXX na sumu 32.835,- eur a za spoluvlastnícky podiel o veľkosti 16/2209 na pozemku parcela KN-E č. XXXX na sumu 65,12 eur, spolu na sumu 32.900,12 eur. Formuláciu petitu žalobného návrhu, kde žalobkyňa žiadala, aby žalovanému bola uložená povinnosť uzavrieť so žalobkyňou kúpnu zmluvu, súd prvej inštancie považoval za takú, ktorá zrejme vychádza zo staršej judikatúry, v súvislosti s čím vyslovil názor, že aktuálne ustálená rozhodovacia činnosť súdov stabilne v prípade konania podľa ustanovenia § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka výslovne používa pojem „nahradenie prejavu vôle žalovaného“ a tomuto aj prispôbil formuláciu výroku rozsudku. Túto modifikáciu nepovažoval za neoprávnený zásah, resp. za neoprávnenú opravu žalobného petitu, keďže samotná žalobkyňa žalobu označila ako

žalobu o nahradenie prejavu vôle. O nároku na náhradu trov konania rozhodol s odkazom na § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % aj napriek tomu, že nevyhovel žalobe v celom rozsahu.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 27. mája 2020 sp. zn. 6Co/61/2020 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho výroku I. zmenil a žalobu v tejto časti zamietol (výrok I.). Odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie v jeho výroku II. odmietol (výrok II.) a rozhodol, že žalovaný má proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.). Zmenu rozsudku súdu prvej inštancie v jeho výroku I. odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci a zrekapituloval, že okresný súd nahradil prejav vôle žalovaného z dôvodu, že žalobkyni ako podielovej spoluvlastníčke sporných nehnuteľností porušením jej predkupného práva podľa ustanovenia § 140 Občianskeho zákonníka vzniklo v zmysle ustanovenia § 603 ods. 3 v spojení s ustanovením § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo, aby jej žalovaný ako nadobúdateľ sporných nehnuteľností ponúkol tieto na predaj za rovnakých podmienok, za ktorých ich nadobudol, pričom žalovaný si tomuto právu žalobkyne korešpondujúcu povinnosť nesplnil. Zdôraznil, že pokiaľ ide o rozsah uplatneného práva žalobkyne týkajúceho sa pozemku parcela KN-E č. XXXX, trvalý trávny porast o výmere 899 m², k. ú. D., t. j. veľkosť spoluvlastníckeho podielu k tomuto pozemku, ktorý bola (v prípade porušenia jej predkupného práva) žalobkyňa oprávnená požadovať od žalovaného na predaj, stotožnil sa s čiastkovým záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa by bola oprávnená požadovať nie celý podiel žalovaného, ktorý nadobudol kúpou od M. L., ale len jeho pomernú časť zodpovedajúcu veľkosti jej spoluvlastníckeho podielu (§ 140 veta druhá Občianskeho zákonníka). Odvolací súd považoval za potrebné v tejto súvislosti uviesť, že podľa ustanovenia § 216 ods. 1 CSP je súd viazaný žalobným návrhom žalobcu (s výnimkami podľa § 216 ods. 2 CSP), z čoho mu vyplynulo, že súd nemôže priznať žalobcovi viac, ako požadoval žalobou, avšak nemôže mu priznať ani niečo iné, než požadoval (teda žalovanému nemôže uložiť inú ako žalobcom navrhovanú povinnosť. V kontexte žalôb o uloženie povinnosti prejavu vôle uzavrieť právny úkon (§ 229 CSP) krajský súd zastával názor, že súd je pri svojom rozhodovaní viazaný žalobou tak, že tejto žalobe čo do podstatných náležitostí daného právneho úkonu môže buď vyhovieť, alebo ju zamietnuť, inak povedané nemôže takejto žalobe vyhovieť len čiastočne (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/2358/2010). Vychádzajúc z uvedeného považoval predmet kúpnej zmluvy, ako aj dojednanie o cene za podstatné náležitosti kúpnej zmluvy (§ 588 Občianskeho zákonníka). Zásahom do týchto náležitostí kúpnej zmluvy by súd vytvoril stav, ktorého účinky by žalobca nezamýšľal vyvolať. Nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie krajský súd videl v tom, že žalobe žalobkyne vyhovel čiastočne a v právnom úkone, na ktorého uzavretie žalobkyňa navrhovala uložiť povinnosť žalovanému, modifikoval predmet kúpnej zmluvy a kúpnu cenu. Súdu prvej inštancie preto vyčítal, že nahradil prejav vôle žalovaného uzavrieť zmluvu s inými podstatnými náležitosťami, ako požadovala žalobkyňa, teda nahradil prejav vôle žalovaného smerujúci k uzavretiu právneho úkonom s iným obsahom, k uzavretiu akého smerovala vôľa žalobkyne. Krajský súd ďalej právne analyzoval, že v právoplatnosťou napadnutého rozsudku, by nebol uzavretý právny úkon medzi stranami sporu, ako to vyplýva z ustanovenia § 229 CSP, keďže by nahradením prejavu vôle žalovaného nedošlo zo strany žalovaného k akceptácii (prijatiu) návrhu žalobkyne na uzavretie zmluvy (§ 44 Občianskeho zákonníka, kedy za tento návrh je potrebné považovať žalobu). S ohľadom na túto skutočnosť, ako aj na to, čo bolo správne konštatované súdom prvej inštancie, že v prípade porušenia svojho predkupného práva sa žalobkyňa vo vzťahu k pozemku parcela KN-E č. XXXX nemohla domáhať, aby jej žalovaný ponúkol celý nadobudnutý spoluvlastnícky podiel na predaj, odvolací súd dospel k záveru, že žalobe žalobkyne ako celku nebolo možné vyhovieť a preto v zmysle ustanovenia § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho výroku I. zmenil, žalobu v tejto časti zamietol a pre nadbytočnosť sa ďalšími žalovaným uvedenými odvolacími dôvodmi nezaoberal. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (rozhodnutie spočíva v

nesprávnom právnom posúdení veci a záviselo od posúdenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená). Dovolateľka vo vzťahu k porušeniu jej procesných práv v zmysle § 420 písm. f/ CSP, okrem nepreskúmateľnosti a nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu zásadne namietala nesprávny procesný postup krajského súdu, ktorý porušil ustanovenie § 382 CSP, čím bolo pre žalobkyňu rozhodnutie odvolacieho súdu absolútne prekvapivé. Zdôraznila, že počas prvoinštančného konania sa súd, ani žalovaný (a to ani v odvolaní) nezaoberali viazanosťou súdu žalobným návrhom v tom zmysle, že nie je možné o žalobe rozhodnúť tak, že sa v časti zamietne. Táto otázka nebola vôbec predmetom argumentácie v rámci konania a tak žalobkyňa nemala príležitosť a ani potrebu sa k týmto ustanoveniam vyjadrovať. Poukázala na to, že odvolací súd aplikoval ustanovenia § 216 ods. 1 CSP, § 588 a § 44 Občianskeho zákonníka, ktoré nie sú v rozhodnutí súdu prvej inštancie ani len spomenuté. Namietala, že súd prvej inštancie sa v konaní vôbec nezaoberal viazanosťou súdu týmto typom žaloby podľa ustanovenia § 216 CSP, ani výkladom § 229 CSP v otázke viazanosti touto žalobou. Nijakým spôsobom nezmienil, že žaloba má charakter návrhu na uzavretie zmluvy v zmysle § 44 Občianskeho zákonníka a že jej obsahovými náležitosťami sú podstatné náležitosti kúpnej zmluvy podľa § 588 Občianskeho zákonníka. K porušeniu procesných práv v zmysle § 420 písm. f/ CSP malo podľa žalobkyne dôjsť aj arbitrárnym výkladom práva zo strany odvolacieho súdu, ktorý v otázke deliteľnosti predmetu konania a teda, či možno žalobu v takomto spore aj čiastočne zamietnuť, zvolil taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Spornou bola okrem toho, či existujúce dva nároky na nahradenie prejavu vôle na uzatvorenie kúpnej zmluvy sú samostatnými a oddeliteľnými nárokmi, aj otázka, či môže súd v konaní o uloženie povinnosti prejavu vôle nahradiť prejav vôle vo vzťahu k pozemku X (parc. č. XXXX) v nižšom rozsahu (namiesto požadovaných 618520/7267610 len vo výške 16/2209). Mala za to, že v tomto ponímaní jej žaloba nie je návrhom na uzavretie zmluvy a tento prípad žaloby o nahradenie prejavu vôle pri porušení predkupného práva nie je možné porovnávať s konaniami o nahradenie prejavu vôle pri porušení povinnosti uzavrieť zmluvu v zmysle zmluvy o budúcej zmluve podľa § 50a Občianskeho zákonníka, pri ktorej sú podstatné náležitosti zmluvy už jasne dané samotnou zmluvou o budúcej zmluve. Ohľadom právneho posúdenia sporu dovolateľka nesúhlasila s takou argumentáciou krajského súdu, ktorá nepripustila žalobu zamietnuť aj len v časti. Dovolateľka v nadväznosti na uvedené sformulovala dielčie právne otázky, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu zatiaľ neboli vyriešené t. j. či existujúce dva nároky na nahradenie prejavu vôle na uzatvorenie kúpnej zmluvy sú samostatnými a oddeliteľnými nárokmi (či je predmet sporu v takom prípade deliteľný), či môže súd v konaní o uloženie povinnosti prejavu vôle nahradiť prejav vôle vo vzťahu k jednému z dvoch pozemkov v nižšom rozsahu (namiesto požadovaných 618520/7267610 len vo výške 16/2209) a či je žaloba v tomto spore návrhom na uzavretie zmluvy. Mala za to, že odvolací súd uvedené otázky posúdil nesprávne a v protiklade s okresným súdom. Z týchto dôvodov navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a rozsudok okresného súdu potvrdil, resp. aby ho zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Právna zástupkyňa dovolateľky advokátka JUDr. Katarína Gešková, PhD. podaním doručeným 25. februára 2022 oznámila Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), že dedičské konanie po žalobkyňi C.. V. V., rod. P., ktorá zomrela X. U. XXXX (uvedenú právnu skutočnosť preukázala ešte 11. mája 2021 priloženým úmrtným listom), bolo právoplatne skončené uznesením Mestského súdu v Brne z 23. novembra 2021 sp. zn. 59D/812/2021 tak, že pozemky, ktoré sú predmetom sporu nadobudol syn žalobkyne E. V., trvale bytom M. XXX/XX, V.O.. Výpismi z listov vlastníctva č. XXXX a XXXX pre k. ú. D. doložila, že vlastnícke právo dediča k predmetným nehnuteľnostiam je zapísané aj na listoch vlastníctva Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor. S ohľadom na uvedené žiadala v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1, ods. 2 CSP najvyšší súd, aby rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičom žalobkyne E. V., nar. XX. D. XXXX, trvale bytom M. XXX/XX, V. a zároveň predložila plnomocenstvo na zastupovanie nového žalobcu v dovolacom konaní.

5.1. Podľa ustanovenia § 63 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne

skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať (ods. 1). V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve (ods. 2). Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve (ods. 3).

5.2. Podľa § 65 ods. 1 CSP právny nástupca podľa § 63 a § 64 prijíma stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu.

5.3. Podľa § 438 CSP sa na konanie na dovolacom súde primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak (ods. 1). Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzati žaloby a o vzájomnej žalobe (ods. 2).

5.4. Pretože úmrtím strany (fyzickej osoby) dochádza k strate jej procesnej subjektivity (por. § 61 CSP a § 7 Občianskeho zákonníka) a k tejto právnej skutočnosti došlo v posudzovanej veci po začatí dovolacieho konania na strane pôvodnej žalobkyne (dovolatelky), najvyšší súd rozhodujúci o podanom dovolaní bol postavený pred otázkou, ktorý z postupov predpokladaných v zhora cit. ustanovení § 63 ods. 1 CSP sa má uplatniť. Žaloby na nahradenie prejavu vôle sú konštantne považované za žaloby na plnenie (porov. R 42/1965, 3 Cz 53/73), lebo žalobný petit smerujúci k nahradeniu prejavu vôle za žalovaného smeruje k tomu, aby vyhlásenie vôle bolo nahradené súdnym rozhodnutím a musí sa v ňom ukladať „povinnosť prejavu vôle“ (§ 229 CSP), čo znamená, že petit smeruje k tomu, aby súd žalovanému uložil povinnosť prejavu (vyhlásiť) vôľu, čím fakticky ide o žalobu na plnenie. V zmysle ustanovenia § 63 ods. 2 veta prvá pritom súd v konaní pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor, pričom z povahy veci vyplýva, že majetkovým sporom sú predovšetkým spory, predmetom ktorých je nejaké plnenie a spory, predmetom ktorých je subjektívne právo oceníteľné alebo vyjadriteľné v peniazoch.

5.5. Bolo potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že pokiaľ ide o právnu úpravu vecného predkupného práva obsiahnutého v § 140 Občianskeho zákonníka, z hľadiska obsahu, účinkov a výkonu nič nebráni tomu, aby sa podľa analógie legis (§ 853 Občianskeho zákonníka) na tieto právne vzťahy primerane použila všeobecná právna úprava o predkupnom práve zaradená do ôsmej časti druhej hlavy druhého oddielu v § 602 až § 606. A nech aj podľa doslovného znenia ustanovenia § 604 Občianskeho zákonníka predkupné právo neprechádza na dediča oprávnenej osoby a nemožno ho previesť na inú osobu, dovolací súd v rozhodnutí z 27. októbra 2010 sp. zn. 6Cdo/209/2010 (R 26/2011) túto právnu otázku jednoznačne posúdil tak, že „ustanovenie § 604 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje iba na predkupné právo, ktoré nemá vecnú povahu a pôsobí len medzi účastníkmi zmluvy zakladajúcej záväzok. Uvedené ustanovenie sa netýka predkupného práva vecnej povahy vyplývajúceho z § 140 Občianskeho zákonníka. Smrťou spoluvlastníka prechádza jeho spoluvlastnícky podiel na dedičov, ktorí sa zo zákona stávajú nositeľmi predkupného práva.“

5.6. Preto v posudzovacom prípade neprichádzalo do úvahy zastavenie konania, ale iba pokračovanie v (dovolacom) konaní s dedičom žalobkyne, na ktorého prešli príslušné spoluvlastnícke podiely, a ktorý sa zo zákona stal nositeľom predkupného práva. Sumarizáciou vyššie uvedeného bolo možné uzavrieť, že nakoľko predmet konania tvorí tzv. majetkový spor a pozemky, ktoré sú predmetom sporu zdedil v dedičskom konaní syn žalobkyne, dovolací súd v zmysle § 63 ods. 1, ods. 2 CSP rozhodol o pokračovaní v dovolacom konaní s dedičom dovolateľky, na ktorého podľa výsledku dedičského konania prešlo aj právo, o ktoré v konaní ide.

6. Po zhodnotení možnosti pokračovať v konaní s dedičom pôvodnej žalobkyne, za súčasného splnenia podmienok podľa § 429 CSP na strane nového dovolateľa, ktorý vstúpil do konania namiesto pôvodnej dovolateľky (podmienka povinného zastúpenia advokátom i spisania dovolania advokátom bola v čase začatia dovolacieho konania tiež splnená), najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) pôvodná strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez

nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP okrem nepreskúmateľnosti a nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu namietala nesprávny procesný postup krajského súdu, ktorý porušil ustanovenie § 382 CSP tým, že otázka viazanosti súdu jej žalobným návrhom nebola predmetom žiadnej argumentácie v konaní pred súdom prvej inštancie a tak nemala možnosť vyjadriť sa k ustanoveniam § 216 ods. 1 CSP, § 588 a § 44 Občianskeho zákonníka, ktoré odvolací súd aplikoval.

11. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

12. Ústava v čl. 46 ods. 1 zaručuje každému možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a neustrannom súde (prípadne u iného orgánu). Podmienkou však je, že sa tak musí stať „stanoveným postupom“. Stanoveným postupom teda sú (v ich samotnom základe) i pravidlá vymedzujúce možnú zmenu právneho posúdenia veci odvolacím súdom, oproti posúdeniu súdom prvej inštancie.

13. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Citované zákonné ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

14. Podľa § 140 Občianskeho zákonníka ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

15. Podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak sa predkupné právo porušilo, môže sa oprávnený buď od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj, alebo mu zostane predkupné právo

zachované.

16. Podľa § 229 CSP právoplatné rozsudky ukladajúce povinnosť prejavu vôle nahrádzajú tento prejav.

17. Podľa § 216 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu (ods. 1). Súd môže prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú, iba vtedy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu (ods. 2).

18. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj zásada, v zmysle ktorej vydaniu každého (meritórneho) rozhodnutia súdu musí predchádzať zákonné konanie (fair proces), t. j. taký postup súdu, v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Civilný sporový poriadok strane procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim. Ide o procesné práva, ktoré môže strana uplatniť nielen v konaní na súde prvej inštancie, ale aj v odvolacom konaní. Realizácia týchto práv v odvolacom konaní je však znemožnená, ak odvolací súd svoje rozhodnutie založí na právnych záveroch vychádzajúcich zo skutočností, s ktorými sa prvoinštančný súd vo svojom rozhodnutí osobitne nezaoberal a ku ktorým sa neúspešný žalobca nevyjadroval, pretože k tomu nemal dôvod.

19. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné (por. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/1/2018). Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 OSP (teraz § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ OSP (teraz § 420 písm. f/ CSP). Súčasne podľa recentnej judikatúry platí, že nejde o postup odvolacieho súdu v rozpore s ustanovením § 382 CSP, ak bez výzvy stranám sporu použije vo svojom rozhodnutí iné ustanovenie právneho predpisu, ako súd prvej inštancie, ak už bolo predmetné ustanovenie aplikované v skoršom štádiu konania, alebo ak jeho možná aplikácia bola posudzovaná v predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí odvolacieho súdu. To platí aj v prípade, že pri svojom rozhodovaní odvolací súd použil iné ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu ako súd prvej inštancie, pričom sa jeho aplikácie v ktoromkoľvek štádiu sporu domáhala strana sporu a zároveň druhá strana mala procesnú možnosť sa k jeho použitiu vyjadriť (R 48/2020).

19.1. Ak odvolací súd chce zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie, spočíva predvídateľnosť jeho rozhodnutia v tom, že vopred oznámi (avizuje) stranám svoj odlišný právny názor a dá i príležitosť sa k tomuto názoru vyjadriť. Strany tak vedia, že odvolací súd bude na vec nazerať inak a môžu tomu prispôsobiť svoje právne a skutkové námietky. Nutnosť sprístupnenia odlišného právneho názoru stranám vyplýva aj z faktu, že odvolateľ svojím odvolaním brojí proti určitému skutkovému stavu a jeho právnemu posúdeniu, ako k nemu dospel súd prvej inštancie a odvolateľova protistrana sa potom vyjadruje k argumentácii obsiahnutej v odvolaní. Argumentácia odvolateľa i jeho protistrany sa teda vzťahuje k napadnutému prvoinštančnému rozhodnutiu, pričom žiadny z nich v čase, keď podáva odvolanie alebo vyjadrenie k odvolaniu, nemôže predpokladať, či odvolací súd zaujme iný právny názor, akú bude mať tento názor podobu a aké skutkové a právne dôvody by z hľadiska tohto odlišného právneho názoru mali byť relevantné.

19.2. Pre zákonné podmienky aplikácie ustanovenia § 382 CSP platí, že právnym predpisom (zákonným ustanovením), ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý, je právny predpis (zákonné ustanovenie), o ktorého výklad a použitie nežiadala v priebehu konania žiadna zo sporových strán (t. j. ani odvolateľ v podanom odvolaní).

19.3. V prípade, že odvolací súd má v intencii zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je podľa názoru dovolacieho súdu nevyhnutné, aby poučil strany odvolacieho konania, že zistený skutkový stav môže byť právne posúdený okrem použitej právnej normy, aj použitím ďalších právnych noriem, než o ktorých konal a rozhodoval súd prvej inštancie a ktoré tento priamo neaplikoval. Uvedené platí obzvlášť v situácii, keď odvolací súd použil ďalšie zákonné ustanovenia právneho predpisu oproti súdu prvej inštancie, ktoré pre meritórne posúdenie veci v spojení s použitou „základnou“ normou považoval za relevantné (kľúčové), ale ich aplikácie sa protistrana v žiadnom štádiu sporu nedomáhala a strana úspešná v prvej inštancii nemala procesnú možnosť sa k ich použitiu vyjadriť.

20. Tak tomu bolo aj v posudzovanej veci, keď súd prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti žaloby podanej podľa procesnej normy § 229 CSP za použitia hmotnoprávnych ustanovení § 140 a § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka a nahradil prejav vôle žalovaného uzavrieť kúpnu zmluvu so žalobkyňou v znení výroku I. rozsudku; s tým ale, že nakoľko si žalobkyňa uplatnila svoje práva z porušeného predkupného práva nad rámeč (618520/7267610) jej skutočného spoluvlastníckeho podielu, ktorý jej patrí vo výške 16/2209 (6,51 m²) k pozemku parc. č. XXXX, súd prvej inštancie nahradil prejav vôle žalovaného len do časti jeho podielu v rozsahu 16/2209, čím okresný súd vo výroku rozsudku I. oproti žalobnému návrhu upresnil nielen veľkosť prevádzaného podielu k pozemku parc. č. XXXX, ale modifikoval aj jeho kúpnu cenu. Vychádzal z toho, že žalobkyňa si nárok mohla uplatňovať len do výšky jej spoluvlastníckeho podielu a preto žalobu vo zvyšku zamietol.

20.1. Odvolací súd v protiklade s okresným súdom založil svoj zmeňujúci rozsudok na odlišnom právnom závere. Pre nesúlad podstatných náležitostí kúpnej zmluvy ohľadom výšky spoluvlastníckeho podielu žalovaného k jednej z nehnuteľností (parc. č. XXXX) konštatoval neprípustnosť navrhovaného petitu žaloby podľa ustanovenia § 229 CSP. Keďže odvolací súd tento svoj postup v nahliadaní na právne posúdenie veci v odvolacom konaní vopred neavizoval, žalobkyňa nemala možnosť vyjadriť sa k „ďalším“ ustanoveniam, ktoré odvolací súd použil (§ 216 ods. 1 CSP, § 588 a § 44 Občianskeho zákonníka) vo vzájomnej konjunkcii s už použitými ustanoveniami § 140 a § 663 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

20.2. So zreteľom na priebeh a výsledky konania na súde prvej inštancie, ako i obsah odvolania žalovaného bolo legitímne očakávanie žalobkyne, že v odvolacom konaní budú prerokovávané len otázky, ktoré viedli k vyhovaniu žaloby súdom prvej inštancie po jeho vecnej stránke. Vo všeobecnosti totiž pri správnom postupe súdu, riešenie otázky viazanosti žalobným návrhom (§ 216 ods. 1 CSP) prioritne predchádza vecnému zhodnoteniu prípadu. Tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvej inštancie, bolo žalobkyni odňaté právo namietať správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde. Odvolací súd vyvodil svoj (iný) právny záver zo skutočností, ktoré súd prvej inštancie výslovne právne neposudzoval, resp. nevyhodnotil v neprospech žalobkyne; žalobkyňa preto v odvolacom konaní nemala dôvod namietať a zdôvodňovať prípadné nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie ohľadne procesnej prípustnosti jej petitu, tak ako ju vyhodnotil odvolací súd.

21. Odvolací súd bez doručenia výzvy stranám sporu, teda bez splnenia osobitného druhu tzv. manudukčnej povinnosti o tom, že zistený skutkový stav mieni právne posudzovať okrem použitých právnych noriem aj použitím ustanovení § 216 ods. 1 CSP, § 588 a § 44 Občianskeho zákonníka, ktoré súd prvej inštancie priamo neaplikoval, založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, čím bolo žalobkyni zamedzené, aby svojou procesnou aktivitou rozšírila (spresnila) svoju argumentáciu slúžiacu na efektívnu procesnú obranu. Týmto nesprávnym procesným postupom odvolací súd znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalobkyňa opodstatnene namietala dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

22. K ďalšiemu dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP uvádzanému dovolateľkou malo dôjsť arbitrárnym výkladom práva odvolacím súdom, ktorý v otázke možnej deliteľnosti predmetu konania a

teda, či existujúce dva nároky na nahradenie prejavu vôle na uzatvorenie kúpnej zmluvy sú samostatnými a oddeliteľnými nárokmi, kedy možno žalobu aj čiastočne zamietnuť a ďalej v posúdení toho, či môže súd v konaní o uloženie povinnosti prejavu vôle nahradiť prejav vôle vo vzťahu k pozemku X (parc. č. XXXX) v nižšom rozsahu (namiesto požadovaného id. podielu 618520/7267610 iba podiel vo výške 16/2209), zvolil taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona.

23. Arbitrárnosť môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej novej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný excés. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

24. Žaloba môže obsahovať viacero petitov, keďže žalobca v zásade nie je obmedzený v možnosti uplatniť žalobou viac ako jeden nárok. V takom prípade ide o objektívnu kumuláciu. Spravidla pôjde o kumuláciu viacerých jednoduchých petitov, ktorých skutkový základ navzájom súvisí. Každý z týchto nárokov by však bolo možné uplatniť aj samostatnou žalobou. A priori nie sú vylúčené ani kombinácie rôznych druhov petitov na skutkových základoch, ktoré navzájom nesúvisia. Rozhodujúcim kritériom pre objektívnu kumuláciu je to, či bol žalobou uplatnený viac ako jeden samostatný právny nárok (Števček, M. a kol. Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 235).

24.1. Nakoľko pri objektívne kumulovanom nároku možno každý z nárokov uplatniť aj samostatnou žalobou, súdu nič nebráni, aby podľa výsledku konania jeden alebo aj viac takto uplatnených nárokov zamietol a pritom nezamietol celú žalobu. Právna argumentácia odvolacieho súdu je príliš zovšeobecňujúca, pokiaľ je založená iba na téze, že „v kontexte žalôb o nahradenie prejavu vôle uzavrieť právny úkon (§ 229 CSP) je súd viazaný žalobou a žalobe, čo do podstatných náležitostí daného právneho úkonu, môže buď vyhovieť alebo ju zamietnuť“, nakoľko nezohľadňuje osobitosti konkrétnej veci, že podstatné náležitosti na platnosť právneho úkonu boli splnené k podielu žalovaného na (prvom) pozemku parc. č. XXXX. Podľa dovolacieho súdu možnosť zamietnuť niektorý z uplatnených nárokov platí aj pri objektívnej kumulácii nárokov na uloženie povinnosti prejavu vôle, ktoré sa týkajú viacerých samostatných predmetov prevodu (pozemky), ktoré sú navzájom oddeliteľné a kde nie je žiaduce, aby nahradenie prejavu vôle vo vzťahu k jednému z nich, podliehalo režimu nahradeniu prejavu vôle k druhému, kde súd môže a má vyhovieť návrhu. Pomerované touto optikou potom platí, že ak je žalobný petit vo vzťahu k jednému z nárokov na uloženie povinnosti prejavu vôle perfektný, čo je dané určitou písomnou prejavu vôle, ktorý nevzbudzuje dôvodné pochybnosti o jeho obsahu, vymedzenia predmetu prevodu a ceny, neprichádza do úvahy zamietnutie celej žaloby, ale iba tej časti žaloby, ktorá sa vzťahuje k druhému nároku na uloženie povinnosti prejavu vôle, vyžadujúcej modifikáciu obsahu zmluvy v dôsledku kolízie požadovaného ideálneho podielu a prislúchajúceho podielu. Opačným výkladom by bol porušený princíp zákazu denegatio iustitiae a došlo by k odmietnutiu spravodlivosti neposkytnutím právnej ochrany subjektu domáhajúcemu sa súdnej ochrany. Ak by mal súd za to, že dojednania ohľadom druhého nároku by text kúpnej zmluvy obsiahnutý v žalobnom petite obsahovať nemal, má ich „vypustiť“, a nie žalobu „ako celok“ zamietnuť. Na uvedenom základe možno konštatovať, že zamietnutím žaloby en bloc sa odvolací súd s predmetnou kľúčovou otázkou tvoriacou základ pre jeho rozhodnutie vysporiadal arbitrárne.

24.2. Zjavnou neodôvodnenosťou a arbitrárnosťou súdneho rozhodnutia trpí aj tá časť odôvodnenia, v ktorej odvolací súd na podporu svojich záverov poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/2358/2010, ako na to rozhodnutie, ktoré má objasňovať normatívnu premisu § 229 CSP a správnosť jeho interpretácie vo väzbe na § 216 ods. 1 CSP. Najvyšší súd Českej republiky

(práve že) na dovolanie žalobcu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Za použitia Rč 75/2010 sa nestotožnil s názormi Krajského soudu v Brně, podľa ktorých: „Odvolací soud dospěl k závěru, že žalobě nelze vyhovět ani částečně; nelze nahradit chybějící projev vůle a ve zbytku žalobu zamítnout, neboť „soud je při svém rozhodování vázán žalobou a § 44 občanského zákoníku, kdy tuto žalobu co do podstatných náležitostí může přijmout, a tedy jí vyhovět, nebo ji zamítnout. Předmět kupní smlouvy je nesporně podstatnou náležitostí, kdy soud by zásahem do tohoto předmětu kupní smlouvy vytvořil stav, jehož účinky by žalobce, popřípadě oba účastníci nezamýšleli vyvolat“ (viz zejména rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. června 2001, sp. zn. 33 Odo 273/2001.“ Podstatnú časť tejto argumentácie Krajského soudu v Brně si pritom osvojil aj odvolací súd.

25. Odvolací súd pre nesúlad podstatných náležitostí kúpnej zmluvy ohľadom výšky spoluvlastníckeho podielu žalovaného k druhej z nehnuteľností (parc. č. XXXX) konštatoval neprípustnosť navrhovaného petitu žaloby podľa ustanovenia § 229 CSP za súčasného použitia § 216 ods. 1 CSP; nesúhlasil so súdom prvej inštancie, ktorý pri právnom úkone, na ktorého uzavretie žalobkyňa navrhovala uložiť povinnosť žalovanému, modifikoval predmet kúpnej zmluvy a kúpnu cenu. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd pri takomto hodnotení veci zvolil arbitrárny výklad práva, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu.

25.1. Keďže na vydanie rozsudku ukladajúcemu povinnosť prejavu vôle (§ 229 CSP) sú stále použiteľné tie rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 a neboli legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou prekonané, dovolací súd vychádzal zo záverov Cpj 237/81 uverejnených v Zborníku IV. Najvyššieho súdu ČSSR str. 381, že o žalobe žiadajúcej uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu určitého obsahu uvedeného v žalobe, môže súd rozhodnúť len tak, že návrhu celkom vyhovie, alebo ho zamietne. Nemôže však sám obsah zmluvy modifikovať. Nejde tu však v prípade opačného postupu o porušenie zákona v ustanovení § 153 ods. 2 OSP (teraz § 216 ods. 2 CSP), ale v ustanovení § 161 ods. 3 OSP (§ 229 CSP). Keďže predmetné stanovisko tvorí súčasť ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti dovolací súd (aj v súlade s vyššie uvedeným) nevyhodnotil ako arbitrárne (svojoľné).

26. Najvyšší súd na uvedenom základe zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP) a ďalej sa nezaoberal namietaným nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (ktoré v podstatnej časti napriek tomu zodpovedal kvôli namietanej arbitrárnosti pri výklade zákona).

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.